

Милоје Радовић

МОЋ МАЛИХ СТВАРИ

ЛЕКЦИЈА ИЗ БЛИСКЕ ПРОШЛОСТИ

Мој отац, стогодишњи храст,
непокретан већ четири године,
држи лекцију из блиске историјске прошлости.

Логораш из Лукенвалда, лагер III/ A
своди тадашњу Немачку на два човека
Алфреда Дананберга и Јозефа Крула.

Они су, као и он, били сељаци.

Први га је узео из логора за свињара.
Хранио га је ониме чиме је хранио свиње
и свакога дана му је пред очима
оштрио ножеве и секире.

Други га је, готово на силу, преузео од првог
и посадио га за свој сто да обедују скупа.
Али, пре обеда, сваки би се на своме језику
помолио истоме Богу.

После су се тркали са невременом
и плодове земље и неба благовремено склањали
у унапред припемљене скривнице.

У томе су им послу повремено помагали
неколико Француза и Пољака и једна Украјинка.

Увече су сви једним сапуном прали руке,
молили се истоме Богу, свако на своме језику,
јели за истим столом, чак пили вино
и причали о свему и свачему
осим о Алфреду Дананбергу.

О њему ни сада
нема шта да се каже.

ДОМ ЈЕДНОГ МОГ ПРИЈАТЕЉА

Кућа онаква какве су наше куће.
И двориште онакво каква су наша дворишта.
Све друго је другачије.

Испред прага је чинија пуна хране.
Не очекује његове, већ туђе, одбачене псе и мачке.
Ако се не појаве, гостиће се до миле воље оне две птице
Што се од раног јутра сашаптавају под стрехом.

Кућа има три собе.
Две су потпуно празне.
Каже да ће их попунити стварима
Кад дође боље време.

Ако уопште и дође.

У трећој је све што му је у садашњем животу потребно.
Велики дрвени сто купљен од некога ко је себи набавио бољи.
Око стола је више столица него људи
Који су у овој соби икада истовремено седели.

У једном углу саксија, а у њој дрво живота.
У другом усамљена стара фотеља.
Човек који је некада седео у њој
Недавно се преселио на фотографију изнад ње.

До прозора леп старински кревет.
Поред њега, на малој дрвеној полици, стотинак књига,
Покупљених из контејнера, где беху бачене истога дана
Када је сахрањен онај који их је за живота волео.

И мада о томе човеку ништа не зна,
Потпуно је сигуран да је био добар човек.
А то поткрепљује необичном тврдњом:
Свако је онакав какве су књиџе које воли.

МОЋ МАЛИХ СТВАРИ

Велика је моћ малих ствари.
Оне, као и мали, незнани људи,
Држе овај свет на окупу
И чине га великим.

На пример ексер. Његову моћ открише ми мајстори
Који су кровили моју кућу. Сакрила се у речима:
Придржиће вас седам док не прихватиим ја један.

И заиста би тако.
Он је сам, мада је тачније рећи уз нечију малу помоћ,
Нестајући у нутрини дрвета,
Учврстио замисао мајстора о облику крова.
Скривајући се у њој, дао јој је веће трајање
Од онога што би била без њега.

Сличне су моћи: игле, дугмета, чачкалице, прибадаче, чепа, кључа...
Ипак, у свету малих ствари, највећу моћ има спајалица за папир.
Погледајте. Спаја оно што се не може спојити:
Два, или више неповезаних датума,
Неколико ратоборних предела,
Време мерено тренуцима и време мерено вековима,
Адресе које постоје и оне којих одавно нема,
Злочинце и жртве, рођене и нерођене,
Живе и мртве.

Али, упркос тој моћи,
Она, као и све друге мале ствари,
Дели судбину малих људи.

Док су потребни сви их примећују,
А када нису, буду заборављени.

